

Інфармацыйны бюлетэнь
г. Ашмяны

Грамадзянскі ФОРУМ

The bulletin is made up on the equipment given by IS Information Agency (ISIA)

№17 (23) 1 – 15 верасня, 2000 г.

“Тройка” замест назіральнікаў

Аб’яднаная Еўропа не збіраецца прысылаць сваіх назіральнікаў на выбары ў Палату прадстаўнікоў 15 кастрычніка. Заходнія дэмакратыі лічаць, што гэтыя выбары не будуць дэмакратычнымі, свабоднымі і справядлівымі. Чатыры ўмовы, пастаўленыя перад беларускімі ўладамі — спыніць рэпрэсіі па палітычных матывах, дэмакратызавачь Выбарчы кодэкс, прадаставіць апазіцыі магчымасць выступаць у электронных СМІ і пашырыць паўнамоцтвы парламента — не выкананыя. Тым не менш, на час выбараў у Мінск прыедзе чарговая “тройка” прадстаўнікоў еўрапейскіх структураў.

Вольфганг Берэндт

У чацвер, 7 верасня, у Парыжы адбылося паседжанне Бюро Парламентскай Асамблеі Савета Еўропы, прысвечанае восеньскім выбарам у Беларусі. На ёй былі ўхваленыя рэкамендацыі прынятыя 31 жніўня ў Вене на Трэцяй тэхнічнай канферэнцыі АБСЕ па пытанні правядзення дэмакратычных выбараў у Беларусі.

Вольфганг Берэндт, адмысловы дэлегат чыка па Беларусі ў ПАСЕ, паведамаў радыё “Свабода”, што ў час выбараў 15 кастрычніка ён будзе прысутнічаць у Мінску ў якасці прадстаўніка ад Парламентскай Асамблеі Савета Еўропы. Разам з ім на выбары прыедуць па адным чалавеку ад Еўрапейскага парламента і Парламентскай асамблеі Арганізацыі па бяспекцы і супрацоўніцтве ў Еўропе. На думку

В. Берэндта, хутчэй за ўсё гэта будуць адпаведна Ян Марыюс Віерсма і Адр’ян Севарын.

Нягледзячы на прысутнасць гэтых трох асобаў у Беларусі падчас выбараў, гэта не будзе лічыцца назіраннем, заявіў Вольфганг Берэндт. І, такім чынам, адсутнасць міжнародных назіральнікаў на выбарах не дазволіць Еўропе прызнаць новы “парламент”, абраны па лукашэнкаўскім Выбарчым кодэксе, дэмакратычным органам улады.

Прадстаўнік ПАСЕ таксама назваў “праўдападобнай” магчымасць, што беларускія выбары пры фактычнай адсутнасці назіральнікаў не будуць прызнаныя міжнароднай супольнасцю: “Паколькі высутыя міжнароднай супольнасцю умовы

не былі дастаткова выкананыя, гэтыя выбары нельга трактаваць як свабодныя і справядлівыя”.

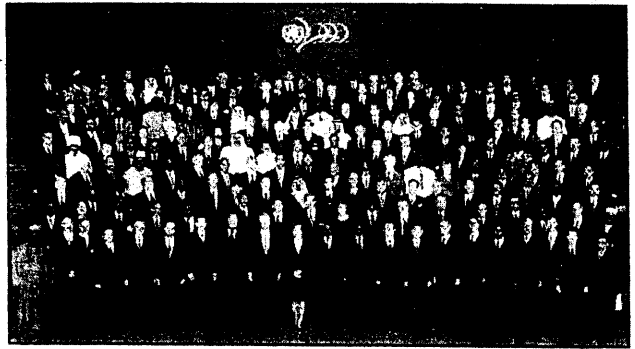
Па словах Вольфганга Берэндта, прыезд “тройкі” еўрапейскіх структураў у Беларусь мае больш сімвалічнае значэнне для ўладаў: маўляў, вы крыху тайшлі нам насустрач, і мы таксама зробім маленькі крок. Але не болей за тое.

У той жа дзень у Стоасбургу Еўрапейскі парламент таксама праводзіў сваё паседжанне, прысвечанае Беларусі. Было вырашана накіраваць кіраўніка дэлегацыі Еўрапейскага парламента па справах Беларусі, Малдовы і Украіны Яна Марыюса Віерсму ў склад “тройкі” для візіту ў Беларусь.

“Наша Свабода”

На пяць хвілінаў у Нью-Йорк – і назад

Буйнейшая падзея ў свеце міжнароднай палітыкі – “Саміт Тысячагоддзя”, наладжаны ў Нью-Йорку Арганізацыяй Аб’яднаных Нацыяў, завяршыла сваю працу – без Аляксандра Лукашэнкі. Беларускі кіраўнік пакінуў мерапрыемства ў дзень яго адкрыцця, амаль адразу пасля таго, як скончыў сваю прамову.

Групавы здымак удзельнікаў “Саміта Тысячагоддзя”. А.Лукашэнка – першы злева, другі злева.

Ад’езд Аляксандра Лукашэнкі з Нью-Йорка стаў нечаканасцю для многіх. Асноўнай версіяй, чаму беларусы так тэрмінова сталі пакаваць валізі, стаў той факт, што А.Лукашэнка не запрасілі на афіцыйны прыем з нагоды адкрыцця “Саміта Тысячагоддзя”. Па словах чыноўнікаў з ААН, якія пажадалі застацца невядомымі, імя беларускага лідэра вырасла з ліста запрошаных асабіста Біл Клінтан. Як гаспадар форуму, дарэчы, ён меў на тое поўнае права. Хутчэй за ўсё, раз’ясненні А.Лукашэнкі вырашыў гучна бранзіць дзвярыма перад носам усёй сусветнай супольнасці і яшчэ раз даказаць свой выбуховы і непрадказальны характар. Некаторыя крыніцы нават сцвярджаюць, што А.Лукашэнка адзінага не запрасілі на ўдзяччасці.

Прэс-сакратар міністэрства замежных справаў Беларусі Павел Латушка аднак, паведаміў, што падарожжа А.Лукашэнкі ў Нью-Йорк ад самага пачатку планавалася кароткатэрміновым – рэалізаваным на адзін дзень. Таму някая нечаканасці тут быць не магло. Трэба рэзюмьце, што А.Лукашэнка ад пачатку ведаў – яго не запрасяць.

Міжнародны каардынатар Хар’ты’97, былы намеснік міністра замежных справаў Беларусі Андрэй Саннікаў так пракаментаваў для Радые “Рацыя” гэты факт: “На “Саміт Тысячагоддзя” які ладзіць ААН мае поўную магію масьць паехаць туды. Але ён не запрашаны на афіцыйны мерапрыемства ў сувязі з гэтым самітам. Там рыхтуюцца пэўныя прыёмы на ўзроўні прэзідэнтаў, але ён не атрымаў ніякіх запрашэнняў”.

Магчыма таксама, што даверлівая заходнікі проста не зразумелі асаблівасцяў славянскага характару. Па правілах агульнага этыкету, вельмі недыпламатычна, няветліва і непрыгожа выказацца самому і не выслухаваць суразмоўцу. Але менавіта так атрымалася на саміце. Аляксандр Лукашэнка прыляцеў у ЗША з Кубы ад сябры Фідэля, хуценька зачытаў сваю прамову і гэтаксама тэрмінова ад’ехаў, не пажадаўшы паслухаць, што будучы далей казаць ягоныя калегі-кіраўнікі іншых дзяржаваў: больш за 180 прэзідэнтаў, прэм’ер-міністраў, караляў, прынцаў і г.д. На семага верасня былі заплававаныя выступы 70 лідэраў, яшчэ 70 маюцца выступіць восьмага. Выніковыя дакументы саміту засталіся без подпісу прадстаўнікоў ад Беларусі.

Лідэры іншых дзяржаваў проста не маглі зразумець, чаму яны муслі выслухаваць А.Лукашэнку, а ён іх – не пажадаў і палчыў, што той на нешта пакрыўдзіўся. Бо іншым чынам рацыянальны розум не можа патлумачыць гэты ад’езд, больш падобны да ўцекаў.

Пра што ж даводзіў А.Лукашэнка лідэрам краінаў савету ў адвезденны яму пяць хвілінаў? Выступ пад урачыстай назвай “Беларусь адкрытая для сяброўства і супрацоўніцтва” традыцыйна ўтрымліваў рознага кшталту напады на заходнія дэмакратыі. Пасажы пра тое, што “невялікая група дзяржаваў вяршыла лесы свету, разглядаючы астатнія нацыі і народы як бяспраўнае масу”, “правы чалавека і дэмакратыя ўсе часцей выкарыстоўваюцца некаторымі дзяржавамі як нагода для пакарання няўгодных краінаў і нацыяў” і “пра “спробы моцных дзяржаваў “прычысаць” усё пад адну грабенку”, зноўку дазвалі, што ўсё добрае пачуцці А.Лукашэнкі скрывааныя выключна на Усход,

Хаця ніводнай канкрэтнай дзяржавы ён не называў, але было зразумела, што абразы прызначаны зольшага для гаспадароў форуму – ЗША. “Прайшоўся” беларускі лідэр і па ААН, заявіўшы, што “ААН не ў поўнай меры можа зладзіць з задачай прадукцыйнага агрэсіі і ўзброеных канфліктаў”.

Не дзіва, што пасля такой прамовы заставацца ў Нью-Йорку было А.Лукашэнку недарэчы. Не дадала яму, відаць, асаблівай прыемнасці і дэманстрацыя з некалькіх дзесяткаў прадстаўнікоў Беларускай абшчыны ў ЗША, якія, ла сведчанні Радые “Свабода”, на працягу дзюх гадзінаў на Парк-авеню і 50-й вуліцы выступалі супраць усталявання дыктатуры ў Беларусі і трымалі плакаты: “Лукашэнка дыктатар”, “Далоў Лукашэнку!”, “Спыніць расейскую акупацыю Беларусі!”, “Няхай жыве БНР!”, “Жыве Беларусь”.

Дарэчы, напярэдадні саміта мэр Нью-Йорка Рудольф Джуліяні заявіў, што ягоныя ўдзельнікі будучы ахоўвацца лепш, чым у якой-небудзь іншай кропцы свету. Аднак як сказаў Р.Джуліяні, на яго ўласную думку, некаторыя з тых, хто прыехаў на саміт, з’яўляюцца пачварнымі і жahlівымі істотамі, і аб гэтым варта нагадаць ім кожны раз, як толькі выпадзе магчымасць.

Якія вынікі гэтага візиту і колькі ён каштаваў беларускаму падаткапалачельшчыку – нам з вамі? Прэс-сакратар МЗС Павел Латушка заявіў, што не варта падлічваць, колькі было патрачана – больш важнае тое, што А.Лукашэнка прысутнічаў на сусветным форуме і прамову там перамаў. Маўляў, азігнаўшы ўсе неабходна па выніках двухбаковых перамоваў і па тым, якія дакументы будучы падпісаны.

Знайдзі розніцу паміж здымкамі

Па словах П.Латушкі, падчас "Самота Тысячагоддзя" Аляксандр Лукашэнка меў перамовы з кіраўніком Алжыра, прэм'ер-міністрам Бангладэш, лідэрам Турцыі і прызідэнтам Ірана. Пры ўсёй нашай павазе да гэтых краінаў, наўрад ці гэтыя краіны з палітычнага і эканамічнага гледзішча такія важныя для Беларусі, што дзеля гэтай сустрэчы было варта летаць у Нью-Йорк. Нават калі дадаць Кубу, дзе А. Лукашэнка правёў ажно чатыры дні з афіцыйнымі візітамі, атрымаем чыста, хутчэй, што А. Лукашэнка сустракаўся з тымі лідэрамі, хто быў згодны на такую сустрэчу – а такіх засталася ў свеце няшмат.

Канешне, удзел А. Лукашэнка ў "Самоте Тысячагоддзя" – гэта даволі важны для прэстыжу краіны факт. Аднак прамова, якая ўтрымлівала напады на іншыя краіны і НАТО, а таксама заўчасны ад'езд дэлегацыі наўрад ці дадалі плюсаў да рэпутацыі Беларусі і яе кіраўніка на міжнароднай арэне. Хутчэй, наадварот.

Дык для чаго ж было ганяць самалёт па маршруце Мінск-Гавана-Нью-Йорк-Мінск (мінімальны кошт такога пералёту – 100 000 долараў)? Для чаго ў ЗША, паводле інфармацыі з нашых крыніцаў, ледзьве не месяц знаходзілася цэлая група прадстаўнікоў беларускіх спецслужбаў, якая рыхтавала гэты візіт?

Можа, для пяці хвілінаў трыумфу? Я кажу, а мяне слухае ўвесь свет? Але тыя пяць хвілінаў даўно скончыліся, і ўсё вярнулася на свае месцы.

«Наша Свабода»

Амаль палову першай старонкі нумара за 8 верасня газета "Советская Белоруссия" адвела фота ўсіх кіраўнікоў дэлегацыі на ААНаўскім "Самоте Тысячагоддзя" дзе Аляксандр Лукашэнка апынуўся першым злева ў першым шэрагу.

Але ў той жа дзень і Наша СВАБОДА, і "Белорусская деловая газета" апублікавалі тое самае афіцыйнае фота, ды там быў яшчэ адзін чалавек. У светлым нацыянальным строі злева ад Лукашэнка

стаіць нейкі чарнаскуры лідэр. З нейкіх расісцкіх меркаванняў газета "СБ" не толькі адрэзала ўсе левыя плечы людзей з вышэйшых шэрагаў на фота, але і замалявала чорным той фрагмент светлага адзення, што меў застацца каля А. Лукашэнка. Падобным чынам фотаздымкі на Беларусі не рэтушавалі са сталінскіх часоў.

«Наша Свабода»

Фота, апублікаванае ў газеце "Советская Белоруссия"

Афіцыйнае фота (Неабрэзанае)

Аргкамітэт Маршу Свабоды падаў заяву ўладам

У чацвер, 7 верасня, адбылося першае паседжанне аргкамітэта па правядзенні Маршу Свабоды. Старшынёй аргкамітэта быў абраны адзін з найбольш паважаных беларускіх палітыкаў – Юры Хадыка.

На прэс-канферэнцыі, прысвечанай гэтай падзеі, было заяўлена, што Марш Свабоды павінен адбыцца ў Мінску 1 кастрычніка 2000 г. Заяву на правядзенне маршу падпісалі болей за сто лідэраў і актывістаў дэмакратычных партыяў і рухаў. Прызначана таксама месца і час збору ўдзельнікаў акцыі – Акадэмія навук. 12 гадзінаў дня. Удзельнікі маркуюць працяг па праспекце Скарыны да плошчы Незалежнасці, дзе павінен адбыцца мітынг. Арганізатары ацанілі колькасць удзельнікаў акцыі ў 100 тысяч

чалавек. Сёння, 8 верасня, сябры аргкамітэта перададуць заяву на правядзенне акцыі гарадскім уладам для ўзгаднення маршруту і часу.

Арганізатары акрэслілі мэты Маршу Свабоды: за справядлівыя выбары супраць выбарчага фарсу. Удзельнікам Маршу Свабоды даецца магчымасць сказаць свае "не" фарсу і падтрымаць байкот, арганізаваны дэмакратычнымі сіламі краіны.

Маршы Свабоды, якія прайшлі вясенню 1999 і вясной 2000 года, былі самымі масавымі акцыямі пратэсту, якія праводзіла беларуская апазіцыя ў апошнія гады.

«Наша Свабода»

Секретные материалы

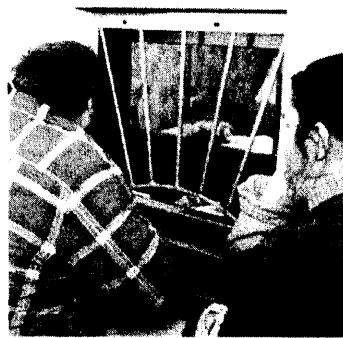
Данные о выплате зарплат в стране президенту высылали в Нью-Йорк по электронной почте.

Истек срок, отведенный правительству для погашения задолженности по зарплате. После того как к августу этот долг достиг рекордных за последние два года размеров, а бастовать кое-где начали даже свехтерпеливые доярки и механизаторы, президент разгневался и взялся за дело сам. Руководителям, которые не рассчитаются со своими работниками до первого дня осени, он пригрозил лишением постов и административной ответственностью, а тем, кто попытается скрыть долги, — уголовной. Контроль за столь деликатным (особенно накануне выборов) делом главы государства не стал доверять одному лишь Министерству статистики. По распоряжению главы государства с 1 по 5 сентября армия контролеров "перелопачивала" документацию на предприятиях и в колхозах, выискивая приписки и искажения отчетности.

Обычно статистические данные о задолженности по заработной плате "подбиваются" к концу месяца. Однако вплоть до 5 сентября отчеты все еще "находились на рассмотрении" у министра статистики. Беспристрастные и абсолютно понятные цифры почему-то потребовали долгого осмысления. Первым ознакомиться с обобщенными статданными предстояло руководителю государства. Как сообщил глава пресс-службы администрации президента Дмитрий Жук,

доклад комиссии планировалось выслать Александру Лукашенко 6 августа по электронной почте прямо в Нью-Йорк, где глава Беларуси принимал участие в "саммите тысячелетия". И пока президент жертовал отпущенным на общение с международной общественностью драгоценным временем и изучал положение дел с выплатой зарплаты каждому белорусскому рабочему и колхознику, тайна расчетов с трудовым народом свято охранялась в Комитете государственного контроля. Тем не менее, как стало известно корреспонденту "БДГ", к назначенному сроку свести долги по зарплате к нулю не удалось. Однако надо отдать должное руководителям предприятий и местным властям — благодаря их нечеловеческим усилиям в течение августа задолженность удалось сократить с Вуб 27,5 млрд до Вуб 536,7 млн. В результате долг на 1 сентября составлял всего 0,3% от общего фонда оплаты труда в стране. На начало августа он достигал 17%. Для Беларуси, где более или менее своевременная выплата зарплаты была предметом особой гордости властей, этот показатель можно было считать катастрофическим.

Итак, подытожим. Как стало известно "БДГ", в "час ико" общереспубликанский долг по зарплате составил более полумиллиарда рублей. Как ни странно, самым крупным должником оказалась Гродненская область — Вуб 136,3 млн. За ней шла Минская область — Вуб 116,2 млн, затем Минск — Вуб 110,1 млн, далее по убывающей — Гомельская, Могилевская и Брестская. Витебщина вообще

отрапортовала о полной выплате долгов. Задолженность гасили лихорадочно. Только за один день, 31 августа, Гомельщина сократила долги почти в три раза, Гродненская область — и того больше.

Впрочем, признаем: все это — уже мелочи. Конечно, вполне возможно, что многие руководители лишатся своих постов, будут оштрафованы, публично уличены в сокрытии долгов и искажении отчетности, в общем, показательный "шмон" устроить нетрудно. Только вряд ли он что-либо изменит.

Чудес не бывает. Зарплату выплатили благодаря субсидиям из местных бюджетов и краткосрочным банковским кредитам, которые скоро придется возвращать. И в это же время — платить людям зарплату за август, сентябрь и т.д. Колхозы и совхозы вновь остались без ГСМ — товарные кредиты исчерпаны, а деньги ушли на зарплату. Там, где денег не было (а это большинство хозяйств), зарплату выдавали свежесобранном зерном. Кстати, чиновников Минсельхозпрода

наша свобода Новости

Министерства замезных справаў Ісланды абвергла паведамленне мінскага агенцтва "Інترفакс-Захад" ад 2 верасня з Рэйк'явіка пра тое, што Аляксандр Лукашэнка па шляху на Кубу "абсудзіў комплекс пытанняў, звязаных з беларуска-ісландскімі адносінамі, в ходзе перагавораў з віцэ-прэмыерам правіцельства Ісланды Хатлдорам Аусгримссонам".

У спецыяльнай заяве, дасланай у агенцтва "Ю.С.Ньюс", пасол Гунар Гунарсан піша: "Прэзідэнт Беларусі не сустрэкаўся з міністрам замезных справаў Ісланды Хатлдорам Аусгримсанам. Лукашэнка сустрэлі ў аэрапорце толькі чыноўнікі міністэрства замезных справаў". Пасол Гунарсан падкрэсліў, што А.Лукашэнка знаходзіўся на зямлі Ісланды ўсяго паўтары гадзіны.

Выглядае, што сам Лукашэнка або ягоны рупар "Інترفакс-Захад" у чарговы раз увялі ў зман міжнародную грамадскую фісцыю, жадаючы паведаміць пра афіцыйную сустрэчу беларускага кіраўніка з высокім прадстаўніком еўрапейскай дзяржавы, хоць такой сустрэчы не было. Зрэшты, эксперты не выключаюць мажлівасці, што беларуская дэлегацыя пераблытала ісландскага прозвішчы, а

пан Лукашэнка правёў перамовы з нейкім дробным чыноўнікам МЗС Ісланды, думуючы, што гэта віцэ-прэмер.

Аб'яднаная грамадзянская партыя распачынае восеннюю пікетуючую кампанію, у якую ўвойдуць у тым ліку пікетны за байкот восеніскіх выбараў. Па новым, хаця і непрызнаным Еўропай, выбарчым заканадаўстве дазвол на пікет "супраць усіх" прасіць не трэба. Аднак неабходна за тры дні паведаміць пра пікетаванне ў мясцовы аддзел міліцыі і ў мясцовую выбарчую камісію. А пасля пікетуй сабе на тэрыторыі выбарчага ўчастка колькі заўгодна. Рабіць гэта можна будзе аж да трынаццатага кастрычніка.

Першы пікет прайшоў 7 верасня на плошчы Бангалор у Мінску пад лозунгам "Сапраўдным выбарам — так, фарсу — не!"

уже предупредили, что выплата августовской зарплаты задерживается как минимум на 10 дней...

Брестский завод бытовой химии, Барановичский завод станкопринадлежностей, могилевский "Зенит", Минский приборостроительный завод и многие другие предприятия погасили долги благодаря целевым кредитам государства. Грозят директорам кнутом, власти сами же и помогли избежать удара. Поэтому что понимают — не виноваты директора. У них продукция мертвым грузом лежит на складах, с ними не расплачиваются потребители услуг, в том числе само государство. Если больше трети предприятий убыточны, о какой зарплате может идти речь? Председатели колхозов думают только о том, как им погасить полученные под зерно авансы, товарные кредиты, купить солярку и запчасти к разваливающимся на глазах комбайнам. Поэтому, видимо, и не стало из кожи вон лезть руководство борисовских хрустального завода и швейной фабрики, ГП "Монолит" и еще 12 предприятий Минска и Минской области... (Список можно продолжить, только нужно ли?) Все это — данные проверки, проведенной Госинспекцией по труду совместно с профсоюзами. По ее результатам были оштрафованы многие директора. Но даже сами проверяющие признают, что все эти административные меры — не выход.

Впрочем, не все методы уже испробованы. Еще не лишали зарплаты высших государственных чиновников и не увольняли "провинившихся" директоров. И нам почему-то кажется, что при "разборе полетов" президент предпочтет как раз последний способ.

«БДГ»

“Возьму в аренду “Мерседес”. Президент”

Такое невозможно в Беларуси, но происходит в Латвии.

Весь сентябрь президент Латвии Вайра Вике-Фрейберга будет ездить на арендованной автомашине, так как ее 9-летний “Мерседес-Бенц 500” находится на ремонте.

Латвийский президент только что вернулась из отпуска, который она по приглашению украинского коллеги Леонида Кучмы провела в Крыму. “Чтобы госпожа президент могла из своей юрмальской резиденции приехать в свою рабочую резиденцию в Рижском замке, нужно арендовать автомобиль”, — рассказала журналистам пресс-секретарь президента Латвии Айва Розенберга.

Дело в том, что постоянный служебный автомобиль главы латвийского государства 1991 года выпуска находится на ремонте в ООО “Доменикс” — у официального дилера концерна “ДаймлерКрайслер” в Латвии. Фирма, видя техническое состояние часто ломающегося президентского лимузина, предложила бесплатно предоставить в аренду “Мерседес” на 7 лет новее.

А Розенберга сообщила, что, пока президент Латвии будет ездить во взятой напрокат машине, ее канцелярия будет решать “автомобильную проблему президента, чтобы обеспечить ей нормальные условия работы”. По мнению газеты “Ригас балсс”, единственным выходом может быть покупка новой автомашины, однако, как сказала А.Розенберга, “в бюджете

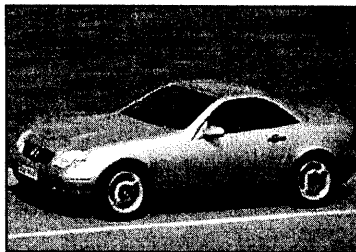
деньги на покупку нового автомобиля не предусмотрены, их нужно запрашивать отдельно”.

На дверцах президентского “Мерседеса” серого цвета уже давно имеются вмятины, которые появились, когда главой государства был еще Гунтис Улмаис. Еще тогда возникла идея купить президенту Латвии новую машину, но официально такое предложение сделано не было. А в прошлом году главный “Мерседес” Латвии сбил в соседней Литве корову, что, конечно, не улучшило техническое состояние машины.

По данным агентства “Ю.С.-Ньюс”, за два последних месяца автомобиль президента находился в ремонте 5 раз, что потребовало примерно 2 тысячи латов (около 3.300 долларов) из бюджета президентской канцелярии. Личного автомобиля у В.Вике-Фрейберги нет.

В 1999 году канцелярия президента Латвии уже запрашивала средства на покупку нового броневедомоля в размере 90 тысяч латов (150 тысяч долларов). Но по причине сложного состояния бюджета деньги не были выделены. В адрес президента тогда прозвучали упреки в прессе в связи с тем, что она думает о новом автомобиле, когда в стране напряженное финансовое положение.

«Наша Свобода»

Нямецкая кампанія Deutsche Telekom паведалі пра спыненне прыёму і адпраўкі любых міжнародных тэлеграмаў. На думку кіраўніцтва кампаніі, гэтая услуга стала абсалютна нерэнтабельнай у эпоху факсаў і электроннай пошты. І гэта сапраўды так. Як паведалі эксперты, селета ў кампаніі было ўсяго 70.000 кліентаў на гэтую паслугу, а яшчэ летась (і пазалетась) іх было каля 1.700.000 чалавек. Яшчэ адным аргументам на карысць спынення знешніх тэлеграфных стасункаў стала істотная розніца ў коштах. Да прыкладу, тэлеграма ў 20 словаў каштуе ў Германіі каля 20 марак (амаль 10 долараў), факс — менш за марку, а электронная пошта — яшчэ менш. Сучасныя сродкі сувязі дазволілі дастаўляць інфармацыю хутчэй і прасцей, чым раней. Тэлеграмы сталіся больш неактуальнымі.

Тым не менш, кіраўніцтва *Deutsche Telekom* паведалі, што для Беларусі, Расіі і Украіны будзе зробленае выключэнне. Гэта звязанае з тым, што ўзровень жыцця ў нашых краінах яшчэ вельмі нізкі, і таму далёка не кожны можа дазволіць сабе мець факс або электронную пошту. Так што для нас усё застаецца па-ранейшаму. Права на жыццё пакаль пакинулі і ўнутрыгерманскім тэлеграмам — паштальёны *Deutsche Post* будуць сапраўды разносіць іх.

4 верасня завяршыўся прыём дакументаў ад патэнцыяльных кандыдатаў у дэпутаты палаты прадстаўнікоў.

Да 14 верасня Цэнтральная выбарчая камісія разам з акруговымі будуць вывучаць сапраўднасць пададзеных дакументаў і рэгістраваць прэтэндэнтаў кандыдатамі ў дэпутаты альбо адмаўляць у рэгістрацыі.

Старшыня ЦВК Лідзія Ярмошына назвала цяперашні этап выбарчай кампаніі “самым драматычным”. Паводле падлікаў ЦВК, на адно дэпутатскае крэсла прэтэндуець амаль восем чалавек. Акруговыя камісіі атрымалі дакументы ад 769 магчымых кандыдатаў, хаця пакетаў дакументаў, пададзеных у акруговыя камісіі, дасягнула 972. Такая “двойная бухгалтэрыя” тлумачыцца тым, што многія вылучалі сваю кандыдатуру двума, а то і трыма магчымымі шляхамі.

Найбольшую актыўнасць у вылучэнні кандыдатаў прадэманстравалі Ліберальна-дэмакратычная партыя з 109 прэтэндэнтамі, Партыя камуністаў Беларуска-Сяргея Калякіна — 73 чалавекі, Камуністычная партыя Віктара Чыкіна — 48 чалавек.

Байкот выбараў — законнае права грамадзянаў Беларусі

Кампанія Дэмакратычных сілаў Беларусі па байкоце восеньскіх “выбараў у палату прадстаўнікоў” набірае абароты. Група незалежных юрыстаў падрыхтавала спецыяльнае юрыдычнае заключэнне аб праве беларускіх грамадзянаў на байкатаванне.

Агульнае рамкі прававога рэгулявання пытання аб байкатаванні выбараў усталююцца ў міжнародным праве, у прыватнасці, ва Усеагульнай Дэкларацыі правоў чалавека і ў Міжнародным Пакце аб грамадзянскіх і палітычных правах. Гэтыя міжнародныя дакументы прадугледжваюць права грамадзяніна галасаваць і быць абраным на сапраўдных дэмакратычных выбарах, што забяспечваюць свабоднае выказванне волі выбарнікаў (арт. 21 Дэкларацыі і арт. 25 Пакта).

Цяперашняя Канстытуцыя замацоўвае права грамадзянаў Рэспублікі Беларусь свабодна выбіраць і быць абранымі

ў дзяржаўныя органы на падставе ўвагульнага, роўнага, прамога альбо ўскоснага выбарчага права пры таямнічым галасаванні (арт. 35 Канстытуцыі). У адпаведнасці з арт. 65 цяперашняй Канстытуцыі выбары зьяўляюцца свабоднымі, выбарнік асабіста вырашае – ці удзельнічаць яму ў выбарах і за каго галасаваць. Такім чынам, удзел грамадзянаў Рэспублікі Беларусь у выбарах зьяўляецца іх правам, а не абавязкам.

З улікам вышэйзгаданых міжнародных і канстытуцыйных нормаў Выбарчы кодэкс Рэспублікі Беларусь прадугледжвае тэрмін “байкатаванне выбараў” у главе 10 “Перадвыбарная агітацыя, агітацыя па рэфэрэндуме, адкліканьні дэпутата, члена Рады Рэспублікі”. Так, арт. 45 усталювае, што “агітацыя (у тым ліку заклікі да байкатавання выбараў, рэфэрэндума) у дзень галасавання не дапускаецца”. З сэнса гэтае нормы вынікае, што заклікі да байкатавання выбараў зьяўляюцца

адной з законных нормаў перадвыбарнай агітацыі, забароненыя яны толькі ў дзень галасавання, а ў астатні час такія дзейнасць ня цягне за сабой адказнасці (ні адміністрацыйнай, ні крымінальнай). Само ж байкатаванне выбараў выбарнікамі павінна разглядацца ў якасці абнаго са спосабаў вольнага выказвання волі грамадзянаў у адносінах да рэалізацыі іх выбарчых правоў.

Дарэчы, старшыня афўцыйнага Цэнтрвыбаркама Ярмошына на прэсвай канферэнцыі 18 жніўня заявіла практычна тое самае:

Байкот выбараў зараз, па законе, не караецца. З Выбарчага кодэкса выключаная адказнасць за заклікі да байкоту. Такія заклікі, як і любая агітацыя, забараняюцца толькі ў дзень галасавання.

«Хартыя 97»

Памятка ўдзельніка актыўнага байкота

1. Збор подпісаў не падпадае пад адміністрацыйную адказнасць. Таму ўсе затрыманы за збор подпісаў зьяўляюцца незаконнымі і павінны абскарджвацца ў органах пракуратуры альбо судзе ў адпаведнасці з Арт. 246 КаАП РБ (калі вы ня ведаеце, як гэта робіцца, мы дапаможам вам гэта зрабіць).

2. Да адміністрацыйнай адказнасці могуць прыцягнуць за “распаўсюджванне друкаванай прадукцыі, якая выраблена з парушэннем устаноўленага парадку і ня мае выходных дадзеных, змест якой накіраваны на прычыненне шкоды дзяржаўнаму і грамадскаму парадку”. Гэта Арт. 172 КаАП РБ. Ён прадугледжвае адміністрацыйнае спаганне ў выглядзе папярэджання альбо штрафу ў памеры 5 мін. заробкаў. Гэты штраф Вам будзе кампенсаваны!

3. Калі Вас затрымала міліцыя, вы павінны ведаць, што:

- у выніку адміністрацыйнага затрымання складаецца пратакол адміністрацыйнага затрымання і пратакол аб адміністрацыйным правапарушэнні. Вас павінны азнаёміць з пратаколамі. Вы маеце права падпісаць альбо не падпісваць іх, пісаць ці не пісаць уласныя тлумачэнні. Заўсёды памятайце, што даказваць віну павінны яны, а ня Вы.

- час адміністрацыйнага затрымання пачынаецца з моманту дастаўкі ў памяшканне РАУС ці іншае службовае памяшканне. Час адміністрацыйнага затрымання можа працягвацца ня больш за 3 гадзіны. Калі затрыманне працягваецца больш за тры гадзіны, патрабуйце неадкладнага складання пратакола і абавязкова запішыце гэта ў пратаколе, а таксама неадкладна напішыце скаргу на імя начальніка РАУС і ў раённую пракуратуру.

- справу аб адміністрацыйным правапарушэнні па Арт. 172 КаАП РБ разглядаюць толькі адміністрацыйныя камісіі пры раённых адміністрацыях. Да адміністрацыйнай адказнасці можна прыцягнуць на працягу двух месяцаў з моманту здзяйснення адміністрацыйнага правапарушэння.

- пры разглядзе справы вы маеце права заяўляць хадайніцтвы, прадстаўляць доказы, задаваць пытанні сьведкам, знаёміцца з матэрыяламі справы, карыстацца паслугамі адваката.

Аб усіх выпадках затрымання неадкладна паведамляйце па т. 2134352 у Менску, ці на пэйджэр т. 2118585, абанент 8082.

Студэнт аднаго зь менскіх ВНУ **Аляксандар Кадукоў быў арыштаваны ўдзень 4 верасня за распаўсюджванне ўлётак “Байкот-2000”. Арыштаванага даставілі спатчку ў міліцыю для складання пратакола, а потым у суд, дзе хуценька прысудзілі па артыкуле 167 заўвага 3 – (заклікі да байкота выбараў) – штраф у 5200 рублёў.**

Сваімі дзеяннямі міліцыянты і суд грубым чынам парушылі заканадаўства. Па-першае, пратакол за ўлётку з заклікам да байкатавання складаць нельга – гэта можна зрабіць толькі пасля заключэння мясцовага Выбаркама. Па-другое, прысуд Кадукова таксама незаконны – з сапраўднага Выбарчага кодэксу выключаны пакаранні за заклікі да байкатавання, больш за тое – байкот выбараў прызнаны законным правам грамадзяніна. Гэта, прычым, неаднаразова падкрэслівалася самымі рознымі дзяржаўнымі і ад старшыні Цэнтрвыбаркама Ярмошынай, да намесніка міністра замежных спраў Мартынава.

Дзеянні міліцыі і судовых органаў будуць абскарджаны ў судзе. А пакуль у вядомасць пра тое, што здарылася пастаўленыя прадстаўнікі заходніх амбасадаў і КНГ АБСЭ у Менску.

Могилу будут дырявить

Воинский обычай гласит: нельзя оставлять тела погибших на месте их гибели. Если есть хоть малейшая возможность, мертвые должны быть погребены со всеми положенными почестями. И, как бы оправдываясь за свою беспомощность в операции по спасению АПЛ "Курск", высшее военно-политическое руководство России строит теперь планы по эвакуации тел погибших моряков из их братских могил под серыми волнами Баренцева моря. Теперь это не только гражданский долг власти перед людьми, ее защищавшими, но и вопрос политического престижа.

Главный конструктор Санкт-Петербургского ЦКБ "Рубин" Игорь Спасский поведет, как, по его мнению, будет происходить извлечение тел из погибшей лодки. Для этого придется прорезать во всех помещениях лодки отверстия размером 1,5 на 0,7 метров, через которые глубоководные водолазы извлекут труны. Bravo, типично российский подход к задаче: с помощью кувалды и такой-то матери!

Представьте себе: на глубине 100 метров люди, одетые в тяжелые скафандры, вскрывают корпус лодки. А это вам не банка консервная, и даже не "Жигули"! Толщина прочного корпуса подводной лодки местами достигает нескольких сантиметров, и не стали, а в случае с "Курском" — легированного титана. Тела собираются пилить такие отверстия? Ведь газовым резаком этот материал поддается с большим трудом. И как переделали необходимый диаметр реакторных отверстий? Да простят нам читатели страшные подробности, затопленная водой, человек умирает в агонии, а конвульсивные сокращения мышц придаю телам невообразимые позы.

Еще одна опасность: радиация. Даже если пока диаметры не превышают пороговые значения, значит, не выйдут. А вдруг погибшим придется извлекать из реакторного отсека, где они и находятся поврежденные "котлы"? Там застойная радионуклидная вода не покидает за обшивку корабля, но как герметично отсек будет вскрыт, водолаз неизбежно

получит колоссальную дозу облучения. Конечно, существуют индивидуальные защитные комплекты, но они тяжелы и громоздки. Навешивать же противорадиационную "броню" на тяжеловодолазный скафандр представляется полным безумием.

Да и где взять водолазов, коли их не было на момент аварии? Конечно, российские спасатели придут стажировку на норвежском спасательном судне. Кроме того, в группе спасателей из трех человек будет и один норвежец. Но скажите Бога ради, многому ли можно научиться за две недели, отведенные на стажировку? И кроме того, сами норвежцы в корпус лодки не пойдут, будут страховать действия россиян из водолазного колокола. Как это понимать? Наверное, западные военные трезво оценивают степень опасности, которой подвергается водолаз при подобном способе действий.

И еще одно настораживает. Официальные источники утверждают, что подъем самой лодки будет осуществляться российской стороной без технического содействия Запада, но, возможно, при его финансовом участии. То есть: не хотите реактор под носом — гоните бабки, а мы уж сами разберемся. При этом никаких подробностей о способах подъема атомного судна не сообщается — только сроки начала операции и примерная стоимость! Типа, президент в курсе, и этого достаточно. А есть ли такой способ, коим можно поднять полностью затопленную субмарину водоизмещением 24 тысячи тонн? Конечно, англичанам удалось поднять немецкую эскадру, затопленную в Скапа-Флоу в конце Первой мировой войны, зато эти и потяжелее кораблики были. Можно вспомнить и блестящую деятельность советской организации ЭПРОН, вернувшей РКФ не один корабль, в том числе и подводные лодки. Но во всех упомянутых случаях корпуса затонувших кораблей сначала герметизировались, затем поднимались воздухом, и после этого фиксировались к берегу. Но как обеспечить плавучесть субмарины, зияющей метровыми дырами? Этого пока не знают никто.

«Наша Свобода»

What is your name? Belarus!

Як называецца наша краіна? Беларусь. Ад двух слоў: Белая Русь. Што, здаецца, незразумелага? Як напісана, так і гавары. Але вось расейцам вельмі хочацца называць нашу сінявокую Беларусію. (Такая дыскусія распачалася ў некаторых нашых газетах). Гэтак, маўляў, у іх прынята. Яны, нібыта, гэтак гістарычна называлі нас і гэтак называць будучы, бо слова "Беларусь" імі дрэнна вымаўляецца, артыкуляцыя замінае, язык не паварочваецца, маскоўскія палы не дазваляюць. Не адпавядае, каб вы ведалі, іхнім правілам граматыкі...

Дык у мяне адразу пытанне: што гэта за славяне, якія пасля гэтага называюць сябе рускімі? Уявіце сабе: рускім людзям цяжка вымаўляць слова "Русь"! Абсурд, як толькі казаў. Мабыць, яны сябе з некім блытаюць. Мусяць, з мангола-татарами, у каторых артыкуляцыя іншая. Або з яшчэ якім дзікім азіяцкім народам, які саромеецца называцца сваім сапраўдным прозьвішчам, бо яно кампраметуе тысячагадовую імперыю.

Ну і добра! Хай яны сябе ў сваёй Масквіі называюць нас Беларусіямі, абы не звягалі і сядзелі ціхенька. Так яно, сапраўды, болей падобна на слова "Россія". (Дарэчы, чыё гэта слова? Хіба яно рускае? Яно іх шчыць і грэе: есць вялікая, "ісцінная" Россія, а есць маленькая і несамастойная БелоРоссія. Ну, хай сабе чешацца. Бо ім жа вельмі нялегка пазабавіцца сваёй імперскага комплексу, трэба ж і гэта разумець. Мы павінны быць далікатнымі. І паспачуваць ім трэба, і дапамагчы які псіхіятры. Гэта пройдзе з цягам часу.

Але вось жа дзіва: яны ўжо нахабна так патрабуюць, каб мы самі сябе называлі Беларусіямі. Насмелліся, наступаюць і голас падаюць. Называй сябе, маўляў, не беларусам, а беларусам! Дык можа вам, "рэбята", і палы памыць у вашай бруднай хаце, а? Вы зусім ужо згубілі пачуццё рэальнасці. Мусяць думаць, што тут усё спрэс адны лукашэнькі? А калі мы пачнем вас гістарычна называць? У нас што ні казка, дык у ёй — маскаль. Што ні показка, то кацап. Млосна будзе, калі ўсю гісторыю ўспомнім.

Беларусы мы. А краіна наша — БЕЛА-РУСЬ BE-LA-RUS! Сябе вы можаце не паварочваць і называць, як вам заўгодна. А нас называйце так, як мы вас лосімі. Інакш "ісцінная" дружба ў нас не атрымаецца. Do you understand?

«Наша Свобода»

Президенту Лукашенко очень нравилось защищать от супостата мирное небо России. Не ёст Лукашенко, не спит — бдит: уж не полощёт ли чёрными крылами какой Змей Горыныч в сторону Москвы? И стоило малейшей тени приблизиться к границе — Лукашенко тотчас вскакивал на спицу, разворачивался к Кремлю и кричал: "Путин! Эй! Чирик-куку! Царствуй, лёжа на боку!"

За это Лукашенко в Кремле очень ценили и каждый день кормили отборным зерном, газом и электричеством. Потому как заслужил, ничего не скажешь.

Сели один раз президенты СНГ выпить и закусьте. Кучма принёс вареники. Лукашенко — рассыпчатую бульбу. Каримов — лепешки. Путин — вологодское масло, Шеварднадзе — зелень, Алиев — плов. Низзов — баранину. Бутылку должен был ставить Назарбаев, потому что его очередь подошла. Все сидят, ждут — приходит Назарбаев с канистрой литровой на десять. Все страшно обрадовались, а Назарбаев говорит:

— Страна у меня бедная. Вот, съездил на Байконур, нацедил там из двигателя лей технического спиртика в счёт погашения российского долга. Уж не взъщтите, братцы.

Все давились, плавали, но канистру досуха выцедили.

Подчас саміты ў А. Лукашэнка не запланаваныя ніякіх двухбаковых кантактаў з лідэрамі развітых краінаў — але ен

заўседы можа падплываць Біла Клінтана або Герхарда Шродэра і дзве хвіліны ціскаць таму руку. А потым беларускія дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі будучь тры дні крычаць пра неверагодныя поспехі краіны на міжнароднай арэне.

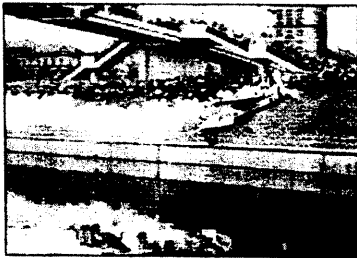

У Праваабарончы цэнтар "Вясна" практычна кожны дзень зьявляюцца затрыманьня за заклікі да байкота. 6 верасня зьявіўся Аляксей Андросаў, які ў сваёй заяве напісаў: "Нас затрымалі, калі я і мой сябра Г.Прыходзька раскідалі ўлеткі "Байкот-2000" па паштовых скрынках. Нас абшукалі, знайшлі ў нас улеткі павялі ў пастарунак. Нам інкрымінавалі арт. 143.3 КоАП РБ (антысанітарыя)".

Палёт пад мостам на перавёрнутым самалёце

У Лтве чэмпіён свету па вышэйшым пілатажы Юргіс Кайрыс учыніў вельмі рызыкоўны пралёт пад мостам на перавёрнутым дагары самалёце. Такого не рабіў яшчэ ніхто. Паглядзець на смяротны трук прыехаў нават чэмпіён свету па аўтагонках Formula 1 Міка Хакінен.

Падзея адбылася ў Каўнасе. Напярэдадні Юргіс Кайрыс — сусветна вядомы пілот-каскадзёр — правёў прэс-канферэнцыю, на якой паведаміў, што збіраецца ўстанавіць сусветны рэкорд: праляцець на перавёрнутым дагары спартыўным самалёце пад пешаходным мостам імя караля Міндоўга. Гэты мост звязвае дзве часткі горада.

Для пералёту выкарыстоўваўся расійскі самалёт СУ-26. У прызначаны дзень побач з мостам сабраліся ледзьве не ўсе жыхары горада, а таксама шматлікія госці. Спярыша Ю Кайрыс учыніў прасты пралёт пад мостам, не перакрываючы самалёт. Прасвет паміж вадой і металевымі канструкцыямі моста, дарэчы, складае ўсяго 10 метраў.

Пасля пілот перавярнуў СУ-26 і зрабіў некалькі спробаў пралёту. У рэшце рэшт Ю.Кайрысу ўдалося паставіць сусветны рэкорд.

Калі ўсе скончылася, гошцю з Фінляндыі Міку Хакінену ў якасці выключэння дазволілі пасядзець у кабіне пілота. Яму, выдавочна, спадабалася.

Упершыню за апошнія шэсць год расейскія стратэгічныя бамбардзіроўшчыкі, здольныя несць ядзерную зброю, прыязмліліся на беларускія аэрадромы. Адбылося гэта 7 верасня з межах камандна-штабнай трэніроўкі з organami кіравання і чарговымі сіламі краінаў-удзельніцаў Аб'яднанае сыстэмы ПВА. У адрозненні ад беларускіх вайскоўцаў, і расейскія калегі ня сталі ўтойваць гэты факт, паведамляе БелаПАН. Па інфармацыі расейскага боку, пара стратэгічных ракетаносцаў Ту-95МС ажыццявіла пасадку з аэрадрома "Маучлішчы" пад Менскам, а пара звышгукавых бамбардзіроўшчыкаў Ту-22М3 — з аэрадрома "Баранавічы".

Самалёты далакай авіяцыі Расеі былі выведзены зь Беларусі ў 1994 годзе. Да гэтага яны базаваліся на некалькіх аэрадромах, якія месцяцца ў розных раёнах рэспублікі. Напрыклад, полк узброены Ту-22, мясціўся ў Маучлішчах. Калі ў канцы вясны-пачтку лета 1994 года пачаўся ягонны вывад у Расею, камандзір адной эскадрыльі напісаў верш, у якім былі такія радкі:

«...Прости нас, белорусская земля,
Не мы тебя с Россией разделили.
Мы как Россия беремги тебя
И как Россию мы тебя любимі...»

Бюлетэнь «Грамадзянскі форум»
Заснавальнік
АРМА «Грамадзянскі форум»

Выдаецца на беларускай і рускай мове. Перыядычнасць - 2 разы ў месяц.
Распаўсюджваецца бясплатна на правах унутранай дакументацыі. Выдадзена нахадкам 299 асобнікаў.
Выдадзена пры дапаможнай падтрымцы Гаспадарскага абласнога грамадскага аб'яднання «Ратуша»
Фонда «Альянс Каунтэрпарт» Камітэта па Дэмакратыі Амбасадзе ЗША на Беларусі і
Нацыянальнага Фэстыва на карысць дэмакратыі (ЗША)
Адрас для пошты: 231100, Ашмянскі-3, ая 63. E-mail: Civil_Forum@mail.ru.com